

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ และการจัดสวัสดิภาพสัตว์

โดยหลักคุณธรรมที่ว่าสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตและเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อม ที่จะต้องได้รับการคุ้มครองสิทธิตามธรรมชาติของสัตว์ และได้รับการดูแลมิให้ถูกกระทำทารุณกรรม หรือถูกฆ่าโดยไม่มีเหตุจำเป็น และควรที่จะได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพให้ปราศจากความหิว กระจาย ขาดสารอาหาร ความเจ็บป่วย ทุกข์ทรมาน โดยเจ้าของและผู้เลี้ยงสัตว์ ต้องจัดสวัสดิภาพ ให้แก่สัตว์ให้เหมาะสมตามชนิดและประเภทสัตว์ อีกทั้งสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของจะต้องได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกทารุณกรรมเช่นกัน ซึ่งปัจจุบันมีการนำสัตว์มาเลี้ยงเพื่อการค้าและการแสดง การประกอบกิจการดังกล่าวต้องคำนึงถึงการจัดสวัสดิภาพและการป้องกันมิให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมานที่อาจเกิดแก่สัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดูและการใช้สัตว์ประกอบกิจการ

กฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์นั้น ถือได้ว่าเป็นกฎหมาย ที่มีบทบัญญัติสำคัญอย่างมากต่อบรรดาสัตว์ต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายนั้น เนื่องด้วย กฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อห้าม มิให้บุคคลมีการกระทำใด ๆ ที่เป็นผลทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทรมาน โดยไม่จำเป็นและไม่มี เหตุอันสมควร ซึ่งสาระสำคัญของกฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ไม่ว่าจะเป็นประเภทของ สัตว์ที่จะได้รับความคุ้มครอง ลักษณะของการทารุณกรรมสัตว์หรือวิธีการทารุณกรรมสัตว์ รวมถึง กระบวนการบังคับใช้กฎหมาย หรือบทลงโทษที่บัญญัติอยู่ในกฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ของแต่ละประเทศ ย่อมมีความเหมือนและแตกต่างกันออกไป และสามารถที่จะนำมาเปรียบเทียบวิเคราะห์ถึงความแตกต่างระหว่างกฎหมายของต่างประเทศกับของ ประเทศไทยในเรื่องมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์ได้ ดังต่อไปนี้

4.1 ปัญหาการดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์และการระบุตัวเจ้าของสัตว์

ประเทศไทยได้มีการตราพระราชบัญญัติในเรื่องการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2557 คือ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 โดยมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2557 ซึ่งพระราชบัญญัตินี้มีเจตนารมณ์ในการให้ความคุ้มครองมิให้สัตว์ถูกกระทำทารุณกรรม และกำหนดให้เจ้าของสัตว์จะต้องจัดสวัสดิภาพที่เหมาะสมตามประเภทและชนิดของสัตว์¹ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดู การขนส่ง การนำสัตว์ไปใช้งาน หรือใช้ในการแสดง โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ทำหน้าที่ในการเสนอข้อบัญญัติ แผน มาตรการและแนวทางที่สร้างความตระหนักในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ต่อรัฐมนตรีเสนอความเห็นในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์

การออกประกาศตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 นี้ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบ และติดตามการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์อีกด้วย ทั้งยังกำหนดให้คณะบุคคลหรือนิติบุคคลใดที่มีวัตถุประสงค์ หรือดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และไม่มีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ หรือสถานสงเคราะห์ต่อนายทะเบียนเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้างต้น อันจะเป็นการส่งเสริมให้มืองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือดูแลสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของหรือถูกทอดทิ้ง นอกจากนี้ สารระสำคัญหลักของพระราชบัญญัตินี้ คือการกำหนดห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร หากผู้ใดฝ่าฝืนจะต้องถูกลงโทษทั้งปรับหรือจำคุก

ทั้งนี้ ในส่วนของการจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้อำนาจแก่รัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่ในการออกประกาศเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในประเภทต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลที่เป็นเจ้าของสัตว์หรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสัตว์ได้ทราบถึงความชัดเจนของข้อปฏิบัติที่จะถือเป็นเกณฑ์ให้บุคคลดังกล่าว สามารถปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องการจัดสวัสดิภาพสัตว์ได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4

¹ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

มาตรา 22 บัญญัติว่า เจ้าของสัตว์ต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

และมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการเกษตรและสหกรณ์จึงออกประกาศกระทรวงการเกษตรและสหกรณ์ เรื่องการจัดสวัสดิภาพสัตว์ จำนวน 4 ฉบับ ได้แก่ ประกาศกระทรวงการเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2561 ประกาศกระทรวงการเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพสุนัขในสถานที่เพาะพันธุ์สุนัข พ.ศ. 2563 ประกาศกระทรวงการเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพแมวในสถานที่เพาะพันธุ์แมว พ.ศ. 2563 และประกาศกระทรวงการเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพช้างในปางช้าง พ.ศ. 2563

เมื่อศึกษาถึงกฎหมายของต่างประเทศในเรื่องของการจัดการสวัสดิภาพสัตว์เทียบกับกฎหมายของประเทศไทยแล้ว พบว่า กฎหมายทั้งของต่างประเทศและของไทยมีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการจัดการสวัสดิภาพสัตว์ที่เป็นความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์ไว้อย่างชัดเจนที่คล้ายกัน ได้แก่ การจัดการเรื่องอาหารและน้ำ การดูแลสุขภาพและความปลอดภัยของสัตว์ สุขอนามัยในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการป้องกันโรคระบาดจากสัตว์

ตารางที่ 1 การดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์และความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์

ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น	สหราชอาณาจักร	รัฐนิวเซาท์เวลส์ออสเตรเลีย
ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2561	พระราชบัญญัติว่าด้วย สวัสดิภาพสัตว์และ การจัดการสัตว์ ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516)	พระราชบัญญัติว่าด้วย สวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 2006 (พ.ศ. 2549)	พระราชบัญญัติสัตว์เลี้ยง ค.ศ. 1998 (พ.ศ. 2541)
การจัดสวัสดิภาพสัตว์และความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์			
<p>ข้อ 4</p> <p>(1) จัดให้สัตว์ได้รับอาหารและน้ำใน ปริมาณ และคุณภาพที่เหมาะสมแก่ ประเภท ชนิด ลักษณะ สภาพ และอายุ ของสัตว์ ในกรณีเลี้ยงสัตว์เป็นกลุ่มควร แน่ใจว่าสัตว์แต่ละตัวได้รับอาหารและ น้ำอย่างทั่วถึง</p> <p>(2) จัดให้สัตว์อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตและความ ปลอดภัยของสัตว์</p> <p>(3) จัดให้สัตว์มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีการจัดการในการควบคุมป้องกันโรค</p>	<p>มาตรา 7</p> <p>(1) เจ้าของสัตว์จำเป็นที่จะต้องดูแล สุขภาพ และความปลอดภัยของสัตว์ของ ตนให้สอดคล้องกับประเภทและลักษณะ นิสัยของสัตว์นั้น ๆ ด้วย</p> <p>(2) เจ้าของสัตว์จำเป็นที่จะต้องป้องกัน มิให้สัตว์ของตนก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อชีวิตของผู้อื่น และก่อความรำคาญ ให้กับผู้อื่น</p> <p>(3) เจ้าของสัตว์จำเป็นที่จะต้องจัดให้มี การคุมกำเนิดสัตว์ของตนเพื่อป้องกันมิ</p>	<p>มาตรา 9</p> <p>(a) การ ได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ เหมาะสม</p> <p>(b) การได้รับอาหารที่เหมาะสม</p> <p>(c) ความสามารถที่จะมีพฤติกรรม แสดงออกได้ ตามลักษณะของสายพันธุ์</p> <p>(d) การมีที่อยู่อาศัย หรือการ ได้อยู่ ร่วมกับสัตว์อื่นๆ</p> <p>(e) ได้รับการปกป้องดูแลไม่ให้ได้รับ ความเจ็บปวด ทุกข์ทรมาน อាកาร บาดเจ็บหรือเป็น โรค</p>	<p>มาตรา 8</p> <p>สุนัขและแมว ต้องได้รับการฝังไมโครชิพเมื่อมีอายุ 12 สัปดาห์ขึ้นไปมาตรา 9 เจ้าของสัตว์จะต้องนำสัตว์ไปขึ้น ทะเบียนกับหน่วยงานท้องถิ่นเมื่อสัตว์ นั้นมีอายุ 6 เดือน</p>

ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น	สหราชอาณาจักร	รัฐนิวเซาท์เวลส์ออสเตรเลีย
<p>ที่เหมาะสม และให้การรักษาเมื่อสัตว์ป่วยหรือบาดเจ็บโดยไม่ชักช้า</p> <p>(4) จัดการไม่ให้สัตว์ได้รับความเครียด หวาดกลัว เจ็บปวดหรือทรมานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร</p> <p>(5) จัดให้สัตว์ได้มีโอกาสแสดงออกซึ่งพฤติกรรมตามธรรมชาติที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตและพละการของสัตว์</p>	<p>ให้สัตว์ดังกล่าวเพิ่มจำนวนโดยปราศจากการควบคุม</p> <p>(4) เจ้าของสัตว์จำเป็นที่จะต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับโรคระบาดในสัตว์ของตน และต้องระวังการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว เพื่อป้องกันโรคระบาดจากสัตว์</p> <p>(5) เจ้าของสัตว์จำเป็นที่จะต้องกระทำการเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของสัตว์ของตน อาทิ การฝังไมโครชิพในสัตว์ ทั้งนี้เพื่อให้ทราบว่าสัตว์ตัวใดอยู่ในครอบครองของบุคคลใด</p> <p>มาตรา 26 – 33</p> <p>กรณีการเลี้ยงสัตว์ที่รัฐกำหนด ให้เป็นสัตว์อันตราย ผู้ที่จะเลี้ยงสัตว์จะต้องขออนุญาต รวมทั้ง ต้องติดตั้งอุปกรณ์ติดตามเพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์หนีออกมาภายนอก และต้องป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุจากสัตว์อันตรายดังกล่าว</p>	<p>มาตรา 11</p> <p>กำหนดห้ามมิให้บุคคลขายหรือให้สัตว์เป็นรางวัลแก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปี เว้นแต่เป็นการมอบให้กันภายในครอบครัว</p> <p>มาตรา 13</p> <p>กำหนดหลักเกณฑ์ในการขออนุญาตหรือจดทะเบียน สำหรับการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัตว์</p>	

อย่างไรก็ตาม พบข้อกฎหมายที่มีความแตกต่างจากของประเทศไทยที่น่าจะเป็นประเด็นสำคัญ คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์และการจัดการสัตว์ ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) ของประเทศญี่ปุ่นนั้น มีการกำหนดความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์ที่ว่า เจ้าของสัตว์จำเป็นที่จะต้องกระทำการเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของสัตว์ของตน เช่น การฝังไมโครชิพในสัตว์² ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบว่าสัตว์ตัวใดอยู่ในครอบครองของบุคคลใด เช่นเดียวกับรัฐนิวเซาท์เวลส์ เครือรัฐออสเตรเลีย ที่กำหนดให้ผู้เลี้ยงต้องนำสุนัขและแมวไปเข้ารับการฝังไมโครชิพเมื่อมีอายุ 12 สัปดาห์ขึ้นไป และจะต้องนำสัตว์ไปขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานท้องถิ่นเมื่อสัตว์นั้นมีอายุ 6 เดือน³ และผู้ที่เลี้ยงสัตว์ดุหรือสัตว์อันตรายในประเทศญี่ปุ่นจะต้องขออนุญาตต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือเจ้าหน้าที่ประจำจังหวัดในการเลี้ยงสัตว์นั้น และต้องติดตั้งอุปกรณ์ติดตามเพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์ของตนหนีออกมาภายนอก รวมทั้งต้องป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุจากสัตว์อันตรายดังกล่าวด้วย หากมีผู้ที่เลี้ยงสัตว์อันตรายโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือที่ได้รับอนุญาตโดยวิธีที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกิน 1,000,000 เยน⁴ (ประมาณ 259,984.00 บาท)⁵ และในสหราชอาณาจักรมีการกำหนดให้ต้องมีการขออนุญาตหรือจดทะเบียนสำหรับการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ และห้ามมิให้บุคคลขายหรือให้สัตว์เป็นรางวัลแก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปี เว้นแต่เป็นการมอบให้กันภายในครอบครัว⁶ เช่นเดียวกับอนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์เลี้ยงที่กำหนดให้ห้ามมิให้ขายสัตว์เลี้ยงแก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปี เว้นแต่ได้รับความยินยอมจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง⁷ ตามที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 3

ทั้งนี้ แม้ว่า มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 และข้อ 3 ของประกาศกระทรวงการเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพสัตว์ ทั้ง 4 ฉบับ ได้มีการบัญญัติศัพท์ที่ให้ความหมายของคำว่า “เจ้าของสัตว์” ไว้ แต่ในทางปฏิบัติ จะมีการพิสูจน์ทราบหรือระบุตัวเจ้าของสัตว์ได้อย่างไรว่าใครเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์หรือผู้ครอบครองสัตว์นั้นโดยแท้จริง โดยเฉพาะกรณีของสัตว์เลี้ยงเช่นสุนัขและแมว ซึ่งเป็นปัญหาคู่สังคมไทยสำหรับผู้คนที่มียานเลี้ยงทาวนเฮาส์หรืออาคารชุดที่ได้มาอาศัยร่วมกันเป็นจำนวนมาก

² Act on Welfare and management Animals 1973. Article 7.

³ Companion Animals Act 1998. Section 8.

⁴ Act on Welfare and management Animals 1973. Article 26-27, 45.

⁵ เทียบค่าเสมอภาคกับเงินบาท (Baht). ข้อมูลจาก ธนาคารแห่งประเทศไทย. *ข้อมูลสถิติอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ*. (ออนไลน์). เข้าถึงจาก : <http://www.bot.or.th/>. [2566, 21 เมษายน].

⁶ Animal Welfare Act 2006.

⁷ European Convention for the Protection of Pet Animals.

ก็จะพบเจอปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยงเหล่านี้ ที่อาจพบกรณีที่เจ้าของสัตว์นั้น ไม่ต้องการที่จะรับผิดชอบต่อสัตว์เลี้ยงของตน ไม่มีการใส่ปลอกคอ และปล่อยให้สุนัขหรือแมวของตนออกนอกบ้านหรือเที่ยวเล่นอยู่ในที่สาธารณะ หากสุนัขหรือแมวนั้นก่อความเสียหายให้แก่ผู้อื่นก็จะปฏิเสธความรับผิดชอบ โดยอ้างว่าตนเป็นเพียงผู้ให้อาหารสัตว์นั้น ไม่ใช่เจ้าของก็ได้ เป็นเสมือนเจ้าของสัตว์อำพราง เพื่อจะได้ไม่ต้องมีความรับผิดชอบใดๆ ในทางกฎหมาย⁸ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาการปล่อยปละละเลยของคนที่เป็นอดีตเจ้าของสัตว์ทำให้มีสุนัขและแมวจรจัด หรือกรณีสัตว์ไม่มีเจ้าของแต่มีผู้อุปการะให้อาหารจนสัตว์นั้นเป็นสัตว์ติดที่สร้างความเดือดร้อนรำคาญให้แก่ผู้ที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้นและอาจก่ออันตรายทั้งร่างกายและทรัพย์สินให้แก่บุคคลอื่น

ดังนั้น กฎหมายฉบับนี้ก็อาจไม่สามารถแก้ไขปัญหากรณีการละเลยเจ้าของสัตว์ที่แท้จริง เพื่อให้เจ้าของสัตว์สามารถดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่เหมาะสมตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และรับผิดชอบต่อสัตว์หากเกิดการกระทำใด ๆ ที่ผิดต่อกฎหมาย ทั้งนี้ การแก้ปัญหาคำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์กรณีการละเลยเจ้าของสัตว์ที่ดีและเป็นไปได้ที่สุดในทางปฏิบัติ ก็คือ ควรต้องมีการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง โดยหากเจ้าของสัตว์ไม่มาขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงก็จะไม่สามารถครอบครองหรือดูแลสัตว์เลี้ยงนั้นได้

4.2 ปัญหาการปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ของเจ้าของสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร

การกระทำอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์เกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์นั้น เห็นว่า เจ้าของสัตว์ต้องดูแลสัตว์ โดยต้องมีความรับผิดชอบในการหาอาหารและน้ำดื่มให้กับสัตว์อย่างเพียงพอ ถูกต้องตามสุขลักษณะ ตามในบริบทของคำว่า การให้อาหารที่ไม่ถูกต้องนั้น รวมถึงวิธีการให้อาหารที่ไม่เหมาะสมกับประเภทของสัตว์ต่าง ๆ ด้วย เช่น การให้อาหารที่น้อยเกินไปหรือให้จำนวนที่มากเกินไปเกินความต้องการแก่สัตว์ หรือภาชนะที่ใช้ในการให้อาหารแก่สัตว์นั้นไม่เหมาะสม ทั้งนี้จะต้องตีความรวมถึงความรับผิดชอบในมาตรฐานของอาหารสัตว์ชนิดต่าง ๆ เพื่อที่สัตว์นั้นจะได้รับอาหารที่สะอาด ปลอดภัย และได้รับประโยชน์จากสารอาหารนั้นครบถ้วนตามความเหมาะสม พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มีจุดมุ่งหมายในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ คือ เนื่องจากสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกและเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อม จึงควรได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกกระทำทารุณกรรม และเจ้าของสัตว์ที่นำสัตว์มาเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมตามประเภทและ

⁸ นพดล ปรกรณ์นิมิตติ. *กฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ บทสะท้อนมุมมองที่หายไปต่อกรณีเจ้าของสัตว์อำพราง*. มติชนออนไลน์. เข้าถึงได้จาก : https://www.matichon.co.th/columnists/news_537938 [2566, 2 เมษายน].

ชนิดของสัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดู การขนส่ง การนำสัตว์ไปใช้งาน หรือใช้ในการแสดง ดังนั้น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองตามธรรมชาติของสัตว์อย่างเหมาะสม โดยการกำหนดการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ของเจ้าของสัตว์นั้น

สัตว์ที่จะได้รับความคุ้มครอง เป็นไปตามมาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้ที่ได้ให้ความหมายของคำว่า “สัตว์” หมายความว่า สัตว์ที่โดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์บ้าน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นพาหนะ สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นเพื่อน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร สัตว์เลี้ยง เพื่อใช้ในการแสดง หรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการอื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมิใช่เจ้าของหรือไม่ก็ตาม และให้หมายความรวมถึงสัตว์ที่อาศัยอยู่ในธรรมชาติตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ซึ่งผลของพระราชบัญญัตินี้ทำให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกทารุณกรรมอย่างเช่นที่เป็นมาในอดีต

การปล่อยปละ ละเลยสัตว์ หรือกระทำการใด ๆ ของเจ้าของสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร นั้น ได้มีการกำหนดในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มาตรา 23 บัญญัติว่า

“ห้ามมิให้เจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควร

การกระทำตามวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองให้แก่ผู้ซึ่งประสงค์จะนำสัตว์ไปดูแลแทน”

ตัวอย่างการกระทำที่เกี่ยวกับการปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ของเจ้าของสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควรที่เกิดขึ้นกับประเทศไทย ได้แก่

1) กรณีเจ้าของทิ้งแมว 12 ตัวไว้ในบ้าน ปล่อยอดอาหาร จนสุดท้ายกินกันเอง

เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2566 ชาวบ้านที่อาศัยในหมู่บ้านพัทยารุ่งเรือง ต.หนองปรือ อ.บางละมุง จ.ชลบุรี ร้องต่อผู้สื่อข่าวหลังมีเจ้าของบ้านขังแมวจำนวน 12 ตัว ไว้ในบ้านเลขที่ 50/50 ซ.6/2 ในหมู่บ้านดังกล่าว จนอดอาหารต้องกินเนื้อกันเอง จนชาวบ้านต้องเข้าไปช่วยและมีแมวรอด 3 ตัว ชาวบ้านจึงเก็บมาเลี้ยงดู โดยผู้สื่อข่าวได้เดินเข้าสำรวจภายในบ้านพบว่า มีแต่กลิ่นเหม็นไปทั่ว ภายในบ้านมีจำนวน 2 ห้องนอน พบว่ามีขังแมวอยู่ นอกจากนั้น ยังพบซากแมวที่เหลือแต่โครงกระดูกจำนวนหลายโครง และพบแมวที่นอนตายภายในบ้านอีก

ด้านนางสาวราญเล่าว่า ข้างบ้านหลังที่ติดกับบ้านที่ขังแมวมาบอกว่ามีกลิ่นเหม็นนำออกมาจนทนไม่ได้ ตนเองพร้อมชาวบ้านคนอื่นก็เลยทูลประตูลี้วด้านหน้าแล้วเข้าไป พบว่าแมวส่วนใหญ่เสียชีวิตและเหลือแต่โครงกระดูก จึงได้เดินดูพบว่ายังมีแมวอีก 3 ตัวยังไม่ตาย จึงนำออกมาและชาวบ้านได้ขนนำไปเลี้ยง นางสาวราญ ยังเล่าเพิ่มเติมว่า แต่ก่อนบ้านหลังดังกล่าวมีคนอยู่

เจ้าของบ้านก็เลี้ยงแมวมากกว่า 3 ปี แต่เจ้าของบ้านเขาก็ทำความสะอาดไม่มีปัญหาอะไร แต่มาก่อนหน้านี้ประมาณ 2 เดือน เจ้าของบ้านได้ย้ายออกไปแต่ไม่เอาแมวที่เลี้ยงไปด้วยประมาณ 12 ตัว ปล่อยทิ้งไว้ ไม่มีอาหารให้แมวกิน มันก็หิวจนกินเนื้อกันเอง ทั้งนี้ ก่อนหน้าที่ตนเองจะเข้าไปดูได้ โทรศัพท์แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.หนองปรือให้มาตรวจสอบ ตำรวจก็มาแต่ไม่เข้าไปบอกเพียงว่า นึกว่ามีคนตาย แมวตายตำรวจจะทำอะไรได้ ซึ่งตนเองก็งงเหมือนกัน จึงได้ร้องมายังผู้สื่อข่าวให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยดำเนินการ เพราะแมวที่เหลืออีกตัวนั้นยังมีบาดแผล และยังคงรักษาอาการบาดเจ็บ⁹

2) “วอชด็อก” เอาผิดเจ้าของเพจรับเงินช่วยเหลือหมาแมว ปล่อยสัตว์ตายคาบ้าน
 คืบหน้ากรณีมูลนิธิวอชด็อกไทยแลนด์ พบหมาแมวถูกทิ้งตายคาบ้านของเจ้าของเพจที่เปิดรับบริจาคเงินช่วยเหลือหมาแมว ล่าสุดเตรียมเอาผิดเจ้าของข้อหาทารุณกรรมสัตว์ โดยฝ่ายกฎหมายมูลนิธิฯ ให้ข้อมูลกับทีมข่าวพีพีทีวีว่า หลังจากเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2565 ที่ผ่านมามูลนิธิฯ พร้อมด้วยกรมปศุสัตว์ ได้เข้าไปช่วยเหลือหมาแมว ที่ถูกเจ้าของเพจเลี้ยง และเปิดรับบริจาคเงินช่วยเหลือ ทิ้งไว้จนหมาแมวตายคาบ้าน สามารถขนย้ายช่วยเหลือหมาแมว ที่ยังรอดชีวิตได้ 71 ตัว แบ่งเป็นหมา 5 ตัว และแมว 66 ตัว ขณะนี้ทั้งหมดถูกส่งไปที่โรงพยาบาลสัตว์วัชรพล เพื่อรักษาและตรวจร่างกายอย่างละเอียด จากนั้นสัตว์แพทย์วินิจฉัยอาการของสัตว์ทุกตัวโดยออกเป็นเอกสารมอบให้กับมูลนิธิฯ คาดจะแล้วเสร็จภายใน 2 สัปดาห์ ขณะเดียวกัน มูลนิธิฯ ยังประสานกับเจ้าหน้าที่กู้ภัย ให้เข้าไปเก็บซากของหมาแมว ที่ถูกปล่อยทิ้งให้หมาแมวตายอยู่ภายในบ้านเพิ่มเติม โดยข้อมูลทั้ง 2 ส่วนนี้ จะถูกนำไปใช้เป็นหลักฐานที่มูลนิธิฯ นำส่งพนักงานสอบสวน ประกอบสำนวนในสำนวนคดี ที่มูลนิธิฯ แจ้งความเอาผิดกับเจ้าของบ้านในข้อหาทารุณกรรมสัตว์ ส่วนข้อหาอื่น เช่น ปล่อยทิ้ง ต้องเป็นหน้าที่ของประชาชน หรือคนที่บริจาคเงินให้กับเพจดังกล่าว เป็นผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษเอง ส่วนการดูแลหมาแมว ทั้ง 71 ตัว ซึ่งรักษาอยู่ในโรงพยาบาลสัตว์ ในกรณีที่รักษาจนหายดีแล้ว ทั้งหมดจะถูกส่งต่อไปยังมูลนิธิอนุรักษ์ช้างและสิ่งแวดล้อม จังหวัดเชียงใหม่¹⁰

3) เพนเพจเฟซบุ๊ก WATCHDOG THAILAND เปิดเผยเรื่องราวน่าสะเทือนใจคนรักสัตว์ หลังได้รับแจ้งจากอาสาประชาชนว่า “เจ้าของหมาแมวนับกว่า 20 ชีวิต ในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง

⁹ สยามรัฐออนไลน์. (2566). *ชาวบ้านสุดทน แมว 12 ตัว ถูกขังไว้ในบ้านอดอาหารนานกว่า 2 เดือน จนต้องกินเนื้อกันเอง*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://siamrath.co.th/n/417238> [2566, 6 มีนาคม].

¹⁰ PPTV online. (2565). *“วอชด็อก” เอาผิดเจ้าของเพจรับเงินช่วยเหลือหมาแมว ปล่อยสัตว์ตายคาบ้าน*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.pptvhd36.com/news/%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A1/184043> [2566, 6 มีนาคม].

ของ ต.แพรภษา อ.เมืองสมุทรปราการ พบเห็นสุนัขและแมวทั้งหมดที่เจ้าของบ้านนำมาเลี้ยงในบ้าน หลังดังกล่าวมานานนับปี กระทั่งสังเกตว่าสุนัขและแมวถูกเจ้าของทอดทิ้ง นาน ๆ ครั้งจะกลับมาบ้าน และให้อาหาร ซึ่งแต่ละครั้งทิ้งระยะนานนับเดือน อาสาจึงเข้ามาช่วยเหลือสุนัขและแมวทั้งหมด ด้วยการสอดอาหารให้ตามมีตามเกิด พร้อมพยายามติดต่อเจ้าของบ้านจนแน่ใจว่าไม่มีวันกลับมาอีกแล้ว”

ต่อมาทีมงานประสาน นายสัตวแพทย์แดนชัย นุใหม่ สารวัตรกรมปศุสัตว์ พร้อม นายมนัสกิจ พลศรี นายสัตวแพทย์ชำนาญการ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรปราการ ดำรวจ สภ. เมืองสมุทรปราการ อบต.แพรภษา และ The hope Thailand เข้าร่วมตรวจสอบและตัดกุญแจประตู รั้วก่อนเข้าไปภายในห้องโถงในบ้านพบสุนัข 6 ตัว และที่หลุดออกมาข้างนอกอีก 2 ตัว รวม 8 ตัว จึงยิงยาสลบเพื่อจับเข้ากรง จากนั้นเข้าช่วยเหลือแมวซึ่งถูกขังไว้บนชั้นสองของบ้านอีกจำนวน 10 ตัว โดยอาสาที่เตรียมประสานบ้านพักสี่ขาเพื่อหมาจรป่าจู้ไว้แล้วสำหรับสุนัข 8 ตัว ส่วนแมวอาสา นำไปดูแลรักษาที่บ้านตนเอง ทั้งนี้ร่วมประสานนำส่งในการดูแลช่วยเหลือโดย The hope Thailand

ทั้งนี้ นายสัตวแพทย์แดนชัย เข้าแจ้งความกับตำรวจ สภ. เมืองสมุทรปราการ ให้ ดำเนินคดีเจ้าของบ้านในข้อหาทารุณกรรมสัตว์ มาตรา 20 และปล่อยทิ้งสัตว์ให้พ้นภาวะ มาตรา 23 ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ตามพฤติการณ์ที่เกิดขึ้น เจ้าของได้ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานทั้งร่างกายและจิตใจ อุดอาหาร เจ็บป่วย และทอดทิ้งไป¹¹

จากตัวอย่างที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ในเรื่องของการปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ของเจ้าของสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร ถือเป็นเรื่องที่โหดร้ายมากสำหรับสัตว์ที่ถูกกระทำทารุณกรรม เมื่อผู้วิจัยได้พิจารณาพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มาตรา 23 แล้วเห็นว่า เมื่อเจ้าของสัตว์ได้กระทำความผิดตามมาตรา 23 ในเรื่องการปล่อย ละเลยสัตว์ของตนเองแล้ว มีบทกำหนดโทษในมาตรา 32 กำหนดว่า เมื่อเจ้าของสัตว์หรือผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 22 มาตรา 24 หรือฝ่าฝืนมาตรา 23 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท ผู้วิจัยมีความเห็นว่าบทลงโทษที่นำมา บังคับใช้กับเจ้าของสัตว์ผู้กระทำความผิดนั้น มีเพียงโทษปรับไม่เกินสี่หมื่นบาทเท่านั้น ไม่มีโทษจำคุกหรือบทลงโทษอื่นใดที่ใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดเลย เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกฎหมาย ของต่างประเทศแล้วพบว่ากฎหมายของต่างประเทศนั้นมีบทลงโทษที่รุนแรงกว่า เช่น กฎหมายของ เครือรัฐออสเตรเลีย กำหนดว่า กรณีบุคคลที่ดูแลสัตว์หรือเจ้าของสัตว์ทอดทิ้งหรือปล่อยสัตว์ไว้

¹¹ ไทยรัฐออนไลน์. (2561). *ขังลี้มหมาแมวเกือบ 20 ชีวิต! เจ้าของปิดบ้านหายเงียบ เจอข้อหาทารุณสัตว์*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.thairath.co.th/news/society/1246262> [2566, 6 มิถุนายน].

ในช่วงระยะเวลาหนึ่งอย่างไม่มีเหตุผล บุคคลนั้นมีความผิดและต้องรับโทษปรับสูงสุด ถึง 22,500 ออสเตรเลียดอลลาร์ (ประมาณ 527,580.00 บาท)¹² และจำคุกเป็นเวลา 1 ปี และกฎหมายของประเทศญี่ปุ่น กำหนดไว้ในมาตรา 44 ว่า กรณีที่ไม่ให้อาหารหรือน้ำ ทรมาณสัตว์ กักขังในที่ซึ่งทำให้สุขภาพและความปลอดภัยของสัตว์คุ้มครองลดลง อ่อนแอลงหรือเป็นโรค หรือไม่ทำแผลให้ ในกรณีที่สัตว์คุ้มครองได้รับบาดเจ็บ หรือไม่ทำการเก็บข้อมูลหรือซากศพของสัตว์ของตนซึ่งตนเป็นเจ้าของหรือทอดทิ้งสัตว์ ผู้นั้นจะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000,000 เยน (ประมาณ 259,984.00 บาท)¹³ เป็นต้น

ดังนั้น ในเรื่องของการปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ของเจ้าของสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร กฎหมายในประเทศไทย ได้มีการบัญญัติในเรื่องดังกล่าวอย่างชัดเจน แต่ในเรื่องของบทลงโทษต่อเจ้าของสัตว์ผู้ที่กระทำความผิดนั้น กลับมีเพียงโทษปรับไม่เกินสี่หมื่นบาทเท่านั้นเอง ผู้วิจัยมองว่าบทลงโทษดังกล่าวยังไม่มีความรุนแรงมากเพียงพอที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดเกรงกลัวที่จะกระทำความผิด ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าประเทศไทยควรที่จะนำบทลงโทษในเรื่องของการปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ของเจ้าของสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควรของต่างประเทศมาปรับใช้ เพื่อให้กฎหมายใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.3 ปัญหาบทกำหนดโทษในเรื่องการปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ของเจ้าของสัตว์ และการจัดสวัสดิภาพของสัตว์

เมื่อพิจารณาหับกฎหมายในส่วนของประเทศไทยแล้ว เห็นได้ว่าพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ได้กำหนดให้ลงโทษทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์ของเจ้าของสัตว์นั้น ตามมาตรา 32 บัญญัติว่า

“เจ้าของสัตว์หรือผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรี ประกาศ กำหนดตามมาตรา 22 มาตรา 24 หรือฝ่าฝืนมาตรา 23 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท”

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าบทกำหนดโทษในเรื่องดังกล่าวนี้มีอัตราที่ค่อนข้างต่ำ เพราะมีเพียงโทษปรับเท่านั้น จึงทำให้การบังคับใช้กฎหมายหรือการลงโทษผู้ที่กระทำความผิดยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายในเรื่องดังกล่าวกับต่างประเทศ เพราะในต่างประเทศได้มีกฎหมายที่บัญญัติขึ้นมาโดยเฉพาะและมีบทกำหนดโทษที่รุนแรงกว่า

¹² เทียบค่าเสมอภาคกับเงินบาท (Bah). ธนาคารแห่งประเทศไทย.

¹³ เทียบค่าเสมอภาคกับเงินบาท (Bah). ธนาคารแห่งประเทศไทย.

จากการศึกษากฎหมายของต่างประเทศในเรื่องบทกำหนดโทษของการทารุณกรรมสัตว์ของเจ้าของสัตว์ พบว่า กฎหมายในเครือรัฐออสเตรเลียมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทารุณกรรมต่อสัตว์ซึ่งบัญญัติขึ้นมาบังคับใช้ในแต่ละรัฐและเขตการปกครอง โดยในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ค.ศ. 1986 (พ.ศ. 2529) (Prevention of Cruelty to Animal Act 1986) ของรัฐวิกตอเรีย ได้แสดงให้เห็นถึงจุดมุ่งหมายในการบัญญัติกฎหมายดังกล่าว เพื่อป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ เพื่อสนับสนุนให้มีการตระหนักในการปฏิบัติต่อสัตว์ และเพื่อปรับปรุงระดับความสำนึกของสังคมเกี่ยวกับการคุ้มครองป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ซึ่งในส่วนของ การกระทำ ความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์โดยมีเหตุจรรยาบรรณ เห็นได้ว่าในกฎหมายหลายฉบับของเครือรัฐออสเตรเลียได้มีบทบัญญัติที่กำหนดในเรื่องความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์โดยมีเหตุจรรยาบรรณไว้ คือ ความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์โดยมีเหตุจรรยาบรรณ เป็นกรณีที่มีเมื่อมีการกระทำหรือละเว้นการกระทำใด ๆ ที่เข้าลักษณะของการทารุณกรรมต่อสัตว์ซึ่งบัญญัติไว้ในกฎหมาย เช่น การทุบตี เพิกเฉย หรือทำร้ายสัตว์อย่างทารุณเกิดขึ้นแล้ว ผลของการกระทำนั้นทำให้สัตว์ได้รับอันตรายอย่างสาหัสหรือมีผลกระทบต่อสัตว์อย่างเลวร้าย อาทิ ทำให้สัตว์ตาย พิกลพิการ หรือผิดรูปร่างอย่างสาหัสจนไม่สามารถใช้งานได้อีกต่อไป ทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัส หรือทำให้สัตว์เป็นโรคเจ็บป่วย หรือต้องทนทุกข์ทรมานหากดำรงชีวิตอยู่ต่อไป โดยผู้กระทำก็จะต้องถูกเพิ่มโทษสำหรับการกระทำที่รุนแรงหรือเป็นผลให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมานสาหัสจากเหตุจรรยาบรรณนั้น

โดยโทษตามกฎหมายเรื่องป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ของรัฐต่าง ๆ ในเครือรัฐออสเตรเลียนั้น ในแต่ละรัฐได้มีการกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์เป็นโทษจำคุกและโทษปรับโดยมีระวางโทษที่แตกต่างกันออกไป อาทิ ในรัฐออสเตรเลียตะวันตกได้มีการกำหนดอัตราโทษสำหรับความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์เป็นอัตราโทษต่ำสุด คือ โทษปรับ 2,000 ออสเตรเลียดอลลาร์ (ประมาณ 46,896.00 บาท)¹⁴ และอัตราโทษสูงสุดคือ 50,000 ออสเตรเลียดอลลาร์ (ประมาณ 1,172,400.00 บาท)¹⁴ และจำคุกเป็นเวลา 5 ปี¹⁵ ส่วนในรัฐควีนแลนด์ กำหนดให้ผู้กระทำความผิดไม่ทารุณต่อสัตว์ หากฝ่าฝืนมีโทษปรับสูงสุด 1,000 หน่วยลงโทษ หรือเท่ากับ 75,000 ออสเตรเลียดอลลาร์ (ประมาณ 1,758,600.00 บาท)¹⁴ และจำคุกเป็นเวลา 2 ปี และในกรณีบุคคลที่ดูแลสัตว์หรือเจ้าของสัตว์ทอดทิ้งหรือปล่อยสัตว์ บุคคลนั้นมีความผิดและต้องรับโทษปรับสูงสุด

¹⁴ เทียบค่าเสมอภาคกับเงินบาท (Baht). ธนาคารแห่งประเทศไทย.

¹⁵ Animal Welfare act 2002(WA) 19(1) Amended 2004

300 หน่วยลงโทษ หรือเท่ากับ 22,500 ออสเตรเลียนดอลลาร์ (ประมาณ 527,580.00 บาท)¹⁴ และจำคุกเป็นเวลา 1 ปี¹⁶

กรณีบุคคลที่ได้ร่วมกันกระทำความผิดนั้น ในรัฐนิวเซาท์เวลส์ ได้มีพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ซึ่งได้มีกำหนดไว้ในมาตรา 5 ให้บุคคลที่กระทำการอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์ ต้องระวางโทษปรับ 50 ของหน่วยการลงโทษหรือเท่ากับ 5,500 ออสเตรเลียนดอลลาร์ (ประมาณ 128,964.00 บาท)¹⁵ หรือโทษจำคุกเป็นเวลา 6 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ และหากเป็นการร่วมกันกระทำความผิด จะมีโทษปรับ 250 ของหน่วยการลงโทษหรือเท่ากับ 27,500 ออสเตรเลียนดอลลาร์ (ประมาณ 644,820.00 บาท)¹⁷ หรือโทษจำคุกเป็นเวลา 6 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ¹⁸ ซึ่งจะเห็นได้ว่าโทษปรับระหว่างบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลนั้นมีจำนวนที่แตกต่างกันถึง 5 เท่า และกรณีผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล เครือรัฐออสเตรเลียได้กำหนดอัตราโทษที่จะลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์ที่เป็นบุคคลธรรมดาแตกต่างจากผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล กล่าวคือ กฎหมายกำหนดโทษสำหรับความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์ที่ถูกตัดสินว่ามีความผิดที่ผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา จะต้องรับผิดปรับไม่เกิน 120 หน่วยลงโทษหรือเท่ากับ 16,900 ออสเตรเลียนดอลลาร์ (ประมาณ 396,271.20 บาท)¹⁷ หรือจำคุกเป็นเวลา 12 เดือน หรือสำหรับผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล นิติบุคคลดังกล่าวจะต้องรับผิดไม่เกิน 600 หน่วยลงโทษหรือเท่ากับ 84,504 ออสเตรเลียนดอลลาร์¹⁹ (ประมาณ 1,981,449.79 บาท)¹⁷ ซึ่งจะเห็นได้ว่าโทษปรับระหว่างบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลนั้นมีจำนวนที่แตกต่างกันถึง 5 เท่า

กฎหมายประเทศญี่ปุ่น มีกฎหมายเฉพาะเพื่อใช้บังคับในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์และการจัดการสัตว์ ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) โดยพระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์ทั้งในส่วนของการมุ่งให้สังคมปราศจากการทารุณกรรมสัตว์ อีกทั้งยังมุ่งให้สังคมเป็นสังคมที่มนุษย์และสัตว์สามารถอยู่ร่วมกันได้ ซึ่งในกรณีที่ทำร้ายหรือฆ่าสัตว์คุ้มครอง ได้แก่ วัว ม้า สุกร เกะ แพะ สุนัข แมวกระต่ายบ้าน ไก่ นกพิราบบ้าน เป็ด/ห่าน และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์ปีก สัตว์เลื้อยคลานต่าง ๆ ที่มีคนเลี้ยง โดยไร้สาเหตุ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 2,000,000 เยน (ประมาณ 519,968.00 บาท)¹⁷ และกรณีที่ไม่ให้อาหารหรือน้ำ ทรมานสัตว์ กักขังในที่ซึ่งทำให้สุขภาพและความปลอดภัยของสัตว์คุ้มครองลดลง อ่อนแอลงหรือเป็นโรค หรือไม่ทำแผลให้ในกรณีที่สัตว์คุ้มครองได้รับบาดเจ็บ หรือไม่ทำ

¹⁶ Animal Care and Protection Act 2001 (QLD) 18, 19. Amended 2003.

¹⁷ เทียบค่าเสมอภาคกับเงินบาท (Baht). ธนาคารแห่งประเทศไทย.

¹⁸ Prevention of Cruelty to Animals Act 1979

¹⁹ Prevention of Cruelty to Animals Act 1986 (VIC) 10 Aggravated.

การเก็บข้อมูลหรือซากศพของสัตว์ของตน หรือทอดทิ้งสัตว์ ผู้นั้นจะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000,000 เยน²⁰ (ประมาณ 259,984.00 บาท)¹⁷

**ตารางที่ 2 สรุปอัตราโทษตามกฎหมายในการลงโทษผู้กระทำความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์และการ
จัดสวัสดิภาพสัตว์**

ประเทศ	บทบัญญัติ/ฐานความผิด	อัตราโทษ
ประเทศไทย	มาตรา 31 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 20 (การทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร)	จำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
	มาตรา 32 เจ้าของสัตว์หรือผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 22 มาตรา 24 หรือฝ่าฝืนมาตรา 23 (การจัดสวัสดิภาพสัตว์)	ปรับไม่เกิน 40,000 บาท
ประเทศญี่ปุ่น	มาตรา 44 วรรค 3 กรณีที่ไม่ให้อาหารหรือน้ำ ทรมาณสัตว์ กักขังในที่ซึ่งทำให้สุขภาพและความปลอดภัยของสัตว์คุ้มครองลดลง อ่อนแอลงหรือเป็นโรค หรือไม่ทำแผลให้ ในกรณีที่สัตว์คุ้มครองได้รับบาดเจ็บ หรือไม่ทำการเก็บข้อมูลหรือซากศพของ สัตว์ของตน หรือทอดทิ้งสัตว์	ปรับไม่เกิน 1,000,000 เยน (ประมาณ 259,984.00 บาท) ²¹
	มาตรา 44 กรณีที่ทำร้ายหรือฆ่าสัตว์คุ้มครอง และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์ปีกสัตว์เลี้ยง คลานต่าง ๆ ที่มีคนเลี้ยงโดยไร้สาเหตุ ผู้กระทำจะต้องระวางโทษ	จำคุกไม่เกิน 2 ปีหรือปรับไม่เกิน 2,000,000 เยน (ประมาณ 519,968.00 บาท) ²¹
	มาตรา 45 ผู้ที่เลี้ยงสัตว์อันตรายโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือที่ได้รับอนุญาตโดยวิธีที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย	จำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกิน 1,000,000 เยน (ประมาณ 259,984.00 บาท) ²¹

²⁰ Act on Welfare and management Animals 1973.

²¹ เทียบค่าเสมอภาคกับเงินบาท (Babt). ธนาคารแห่งประเทศไทย.

ประเทศ	บทบัญญัติ/ฐานความผิด	อัตราโทษ
สหราชอาณาจักร	มาตรา 32 ความผิดฐานกระทำการทารุณกรรมต่อสัตว์ที่กำหนดในมาตรา 4 ถึงมาตรา 8	จำคุกไม่เกิน 51 สัปดาห์ (ประมาณ 11.73 เดือน) หรือปรับไม่เกิน 20,000 ปอนด์ (ประมาณ 861,850.00 บาท) ²¹ หรือทั้งจำทั้งปรับ
	ความผิดเกี่ยวกับเรื่องการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ฝ่าฝืนกฎหมายที่เกี่ยวกับใบอนุญาต หรือ ฝ่าฝืนข้อจำกัดสิทธิที่เกี่ยวข้องกับสัตว์	จำคุกไม่เกิน 51 สัปดาห์ (ประมาณ 11.73 เดือน) หรือปรับไม่เกินระดับ 5 ของอัตราค่าปรับมาตรฐาน
เครือรัฐออสเตรเลีย	กรณีบุคคลที่ดูแลสัตว์หรือเจ้าของสัตว์ ทอดทิ้งหรือปล่อยสัตว์ไว้ในช่วงระยะเวลาหนึ่งอย่างไม่มีเหตุผล	จำคุก 1 ปี และปรับสูงสุด 22,500 ออสเตรเลียดอลลาร์ (ประมาณ 527,580.00 บาท) ²²
รัฐออสเตรเลียตะวันตก	ความผิดฐานกระทำการทารุณกรรมสัตว์	จำคุก 5 ปี และปรับตั้งแต่ 2,000 – 50,000 ออสเตรเลียดอลลาร์ (ประมาณ 46,896.00 – 1,172,400.00 บาท) ²²
รัฐควีนแลนด์	กรณีความผิดฐานกระทำการทารุณกรรมสัตว์	จำคุก 2 ปี และปรับสูงสุด 75,000 ออสเตรเลียดอลลาร์ (ประมาณ 1,758,600.00 บาท) ²²
	กรณีบุคคลที่ดูแลสัตว์ทอดทิ้งหรือปล่อยสัตว์อย่างไม่มีเหตุผล	จำคุก 1 ปี และปรับสูงสุด 2 2,500 ออสเตรเลียดอลลาร์ (ประมาณ 527,580.00 บาท) ²²
รัฐนิวเซาท์เวลส์	มาตรา 5 กระทำการอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์	จำคุก 6 เดือน หรือปรับ 5,500 ออสเตรเลียดอลลาร์ (ประมาณ 128,964.00 บาท) ²² หรือทั้งจำทั้งปรับ

²² เทียบค่าเสมอภาคกับเงินบาท (Bah). ธนาคารแห่งประเทศไทย.

ประเทศ	บทบัญญัติ/ฐานความผิด	อัตราโทษ
	หากเจ้าของสัตว์ปล่อยให้สุนัขและแมว ไปก่อความเดือดร้อนรำคาญ รบกวนความ สงบสุข ให้แก่บุคคลอื่น	- ครั้งแรก ปรับสูงสุด 880 ดอลลาร์ออสเตรเลีย (ประมาณ 20,634.24 บาท) ²² - ครั้งต่อ ๆ ไป ปรับสูงสุด 1,650 ดอลลาร์ออสเตรเลีย (ประมาณ 38,689.20 บาท) ²²
สหรัฐอเมริกา รัฐแคลิฟอร์เนีย	ความผิดฐานกระทำการทารุณกรรมสัตว์	จำคุกไม่เกิน 1 ปี ปรับไม่เกิน 20,000 ดอลลาร์ (ประมาณ 690,194.00 บาท) ²²
รัฐอิลลินอยส์	ผู้กระทำความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์ (ครั้งแรก-ความผิดมรยโทษระดับ A)	จำคุกตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป และ/หรือ ปรับตั้งแต่ 2,500 ดอลลาร์ (ประมาณ 86,274.25 บาท) ²³
	ผู้กระทำความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์ (ครั้งที่ 2/กระทำความผิดซ้ำ-ความผิด อุกฉกรรจ์)	จำคุกระหว่าง 1 ถึง 3 ปี และ/หรือ ปรับตั้งแต่ 25,000 ดอลลาร์ (ประมาณ 862,742.50 บาท) ²³
รัฐจอร์เจีย	ผู้กระทำความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์	จำคุกไม่เกิน 12 เดือน หรือ ปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์ (ประมาณ 172,548.50บาท) ²³ หรือทั้งจำทั้งปรับ
	ผู้กระทำความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์ โดยมีเหตุฉกรรจ์	จำคุกไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 15,000 ดอลลาร์ (ประมาณ 517,645.50 บาท) ²³ หรือทั้งจำทั้งปรับ

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติกฎหมายของประเทศไทย ในเรื่องของการทารุณกรรมสัตว์ และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ของเจ้าของสัตว์ในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มาตรา 32 แล้ว จะเห็นได้ว่าบทกำหนดโทษของไทยมีเพียงแค่

²³ เทียบค่าเสมอภาคกับเงินบาท (Babt). ธนาคารแห่งประเทศไทย.

โทษปรับเป็นเงินจำนวน 40,000 บาทเท่านั้น ซึ่งแตกต่างกับบทกำหนดโทษของต่างประเทศ ได้แก่ เครื่องมืออุตสาหกรรมเลื่อย ประเทศญี่ปุ่น สหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกา ที่มีทั้งโทษจำคุกและโทษปรับที่รุนแรงกว่ากฎหมายของประเทศไทยมากเป็นเท่าตัว จึงเป็นสาเหตุให้ต่างประเทศนั้นใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรที่จะมีการแก้ไขพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มาตรา 32 โดยเพิ่มโทษปรับและเพิ่มโทษจำคุกเข้าไป โดยนำบทบัญญัติของกฎหมายต่างประเทศที่ผู้วิจัยได้ศึกษามาข้างต้นมาปรับใช้ให้มีความเหมาะสมกับกฎหมายของประเทศไทย โดยแก้ไขเพิ่มเติมว่า

“มาตรา 32 บัญญัติว่า เจ้าของสัตว์หรือผู้ใดที่ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 22 มาตรา 24 หรือฝ่าฝืนมาตรา 23 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับตั้งแต่ 40,000 บาท ถึง 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ทั้งนี้ ในการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายดังกล่าว ต้องมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายฉบับนี้อย่างรอบด้าน เพื่อพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปและเป็นสากล และต้องไม่ขัดต่อมาตรา 77 วรรคสามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่ให้กำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรงนั้น แต่เมื่อได้วิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศในเรื่องดังกล่าวแล้ว จะเห็นว่ากฎหมายต่างประเทศมีการกำหนดโทษทางอาญาทั้งโทษจำคุกและโทษปรับที่สูงกว่าของประเทศไทยอย่างมากเพื่อให้ประชาชนมีความเกรงกลัวต่อการกระทำความผิดที่เป็นการทารุณกรรมสัตว์ และเพื่อให้มีบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น หากประเทศไทยได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มาตรา 32 ตามที่ผู้วิจัยได้เสนอแนะดังกล่าวข้างต้นแล้วนั้น ก็จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพราะสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกจึงควรได้รับการคุ้มครองไม่ให้ถูกทารุณกรรม และเพื่อให้การเกิดความเกรงกลัวต่อกฎหมายอันมีผลให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น